

İBNÜ'L ARABİ DÜŞÜNCESİNDE DİNLERİN AŞKIN BİRLİĞİ SORUNU

İsmail ŞİMŞEK*

Recep YİTİZ^{777*}

ÖZET

Bilindiği gibi İbnü'l Arabî İslam tasavvufî düşünce geleneğinin en önemli şahıslarından birisidir. Hem varlığın birliği düşüncesiyle hem de varoluşa yönelik açıklamalarıyla kendi döneminde olduğu kadar daha sonraki dönemlerde de düşünce tarihinde adından söz ettirmiştir. Diğer taraftan İbnü'l Arabî aynı zamanda farklı, birbirleriyle tenakuz halinde görüşleri ifade edilen en önemli düşünürlerden birisidir. Bu anlamda onun dinlerin çatışan hakikat iddiaları konusundaki görüşleri farklı filozof, düşünür ve teologlar tarafından birbirleriyle paradoksal bir şekilde yorumlanmıştır. Biz bu çalışmada İbnü'l Arabî'nin dinlerin çatışan hakikat iddiaları konusundaki görüşlerini ele alıp değerlendireceğiz.

Anahtar Kelimeler: İbnü'l Arabî, Dışlayıcılık, Kapsayıcılık, Çoğulculuk

ABSTRACT

As it is known, Ibn al Arabi is one of the most important thinkers of Islamic mystical thought tradition. He has made a name for himself in his later period as well as in his thought for existence of unity of existence and explanations about existence. Ibn 'Arabi, on the other hand, is also one of the most important thinkers whose opinions are expressed differently and indefinitely. In this sense, his views on conflicting truth claims of religions have been paradoxically interpreted by different philosophers, thinkers and theologians. In this study, we will evaluation Ibn Arab Arabi's views on the claims of conflicts of truth.

Key Words: Ibn al Arabi, Exclusivism, Inclusivism, Pluralism

Giriş

Bilindiği gibi din olgusu insanın varoluşuyla birlikte ortaya çıkmıştır. Bilen, düşünen, sorgulayan, sorguladığı şeyleri değerlendiren, anlamlandıran bir varlık olarak insan, varoluşu ile başlayan süreçte kendi varlığını ve algı alanına giren her şeyi sorgulamaya başlamış, tecrübe ettiği şeylerin kökenini açıklamaya çalışmıştır. Ben kimim? Nereden geldim? Nereye gideceğim? Nasıl var oldum? Varlığımın başlangıcı nasıl oldu? Tecrübe ettiğim ve içerisinde bulunduğum bu evren nasıl oluştu? gibi birçok soruyu kendisine sormakta, kendi bilgi birikimi ve içerisinde bulunduğu toplumun kültürel yapısı çerçevesinde elde etmiş olduğu düşünceler temelinde bu soruları cevaplamaya çalışmıştır. Bunun neticesinde ister araştırma ve sorgulama sonucunda olsun, ister kutsal bir varlığın kendisini vahiy aracılığıyla tanıtmaya çalışması şeklinde olsun, isterse de birçok bilim

* Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Din Felsefesi Bilim Dalı, issimsek1982@hotmail.com

* Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, rcpyitiz65@gmail.com